

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра історії України
Кафедра новітньої історії України
Кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин
Кафедра джерелознавства, історіографії та спеціальних історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
«30» _____ 2022 р.
О.І.Гура



НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВРСЬКИЙ	МАГІСТЕРСЬКИЙ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	032 Історія та археологія	032 Історія та археологія
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Історія	Історія
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр історії та археології	Магістр історії та археології
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ	Вчитель історії закладу загальної середньої освіти	

РОЗРОБЛЕНО кафедрами історії України; новітньої історії України; всесвітньої історії та міжнародних відносин; джерелознавства, історіографії та спеціальних дисциплін історичного факультету Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Кривко І.М., доцентка кафедри джерелознавства, історіографії та спеціальних історичних дисциплін, кандидатка історичних наук; Тощев Г.М., доцент кафедри історії України, кандидат історичних наук, доцент; Грушева Т.В., доцентка кафедри новітньої історії України, кандидатка історичних наук, доцент; Білівненко С.М., доцент кафедри джерелознавства, історіографії та спеціальних історичних дисциплін, кандидат історичних наук, доцент; Терно С.О., професор кафедри історії України, доктор педагогічних наук, доцент; Маклюк О.М., доцентка кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин, кандидатка історичних наук, доцента.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КАФЕДРАМИ історії України «17» червня 2022 р., протокол № 15; новітньої історії України «29» червня 2022 р., протокол № 15; всесвітньої історії та міжнародних відносин «29» червня 2022 р., протокол № 12; джерелознавства, історіографії та спеціальних історичних дисциплін «27» червня 2022 р., протокол № 12.

В.о. завідувача кафедри історії України
Доктор історичних наук, професор  Г.Ф. Турченко

В.о. завідувача кафедри новітньої історії України
Кандидат історичних наук, доцент  Т.В. Грушева

Завідувач кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин
Кандидат історичних наук, доцент  О.М. Маклюк

Завідувач кафедри джерелознавства, історіографії та спеціальних історичних дисциплін
Кандидат історичних наук, доцент  Ю.І. Головка

Схвалено науково-методичною радою історичного факультету
Протокол від «30» червня 2022 р. № 11.

Голова НМР факультету  Т.В. Грушева

ВСТУП

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність змісту і завдань навчальних і виробничих практик спеціальності 032 Історія та археологія освітньої програми «Історія».

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі освітньо-професійних програм підготовки за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями (пр. № 9 від 22.02.2022 р., пр. № 12 від 12.05.2022 р. Вченої ради ЗНУ) та відповідає стандартам вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія.

Комплекс навчальних і виробничих практик спрямований на формування умінь, навичок, компетентностей, що відповідають кваліфікації, яку отримує здобувач вищої освіти на кожному освітньому рівні та дає можливість займати відповідні посади.

Рівень вищої освіти	бакалаврський
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	Історія
Освітня кваліфікація	Бакалавр історії та археології
Професійна кваліфікація	Вчитель історії закладу загальної середньої освіти

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння, (компетентності, якими повинен оволодіти студент)
1	Навчальна археологічна практика	5	Могильник Мамай-Гора (с. Велика Знам'янка Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області) Пам'ятка Мечеть-Могила (с. Юрківка Оріхівського району Запорізької області) Навчально-наукова лабораторія археологічних досліджень ЗНУ	Лаборант наукового підрозділу з археологічних досліджень	ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов. ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

					технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 7 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 10 Здатність працювати в команді. ЗК 11 Здатність здійснювати діяльність у складі наукових колективів. СК 3 Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією. СК 5 Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т.п.). СК 6 Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних. СК 7 Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення,
--	--	--	--	--	--

					охорони та популяризації історико-культурної спадщини. СК 10 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією. СК 11 Здатність здійснювати та організовувати археологічну діяльність.
2	Навчальна музейно-архівна практика	5	Запорізький обласний краєзнавчий музей Державний архів Запорізької області Навчально-наукова лабораторія історії повсякдення другої половини ХХ століття	Лаборант наукового підрозділу з архівних та музейних досліджень	ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов. ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 6 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел ЗК 7 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 10 Здатність працювати в команді.

					ЗК 11 Здатність здійснювати діяльність у складі наукових колективів. СК 3 Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією. СК 4 Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційнодовідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи СК 5 Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т.п.). СК 6 Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних. СК 7 Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.
--	--	--	--	--	---

					СК 9 Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень. СК 10 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
3	Навчальна етнографічна практика	5	Села Запорізької області Навчально-наукова лабораторія етнографічних досліджень, Запорізьке відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України	Лаборант наукового підрозділу з етнографічних досліджень	ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов. ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 6 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел ЗК 7 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 10 Здатність

					працювати в команді. ЗК 11 Здатність здійснювати діяльність у складі наукових колективів. СК 1 Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності СК 3 Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією. СК 5 Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.). СК 6 Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних. СК 7 Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.
--	--	--	--	--	--

4	Виробнича педагогічна практика	6	Загальноосвітні навчальні заклади м. Запоріжжя та Запорізької області, Навчально-наукова лабораторія модерної історії України та інноваційних освітніх технологій	Асистент вчителя Викладач-стажист	ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов. ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя ЗК 7 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 9 Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 10 Здатність
---	--------------------------------	---	---	--------------------------------------	---

					працювати в команді. СК 5 Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т.п.). СК 14 Здатність дотримуватись концепції міжнародного та міжкультурного діалогу. СК 15 Здатність до оволодіння на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів. СК 16 Здатність застосовувати навички критичного мислення у професійній діяльності.
--	--	--	--	--	--

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Мета, завдання та зміст практик відповідають компетентностям та програмним результатам навчання, які визначені спеціальністю 032 Історія та археологія освітньою програмою Історія.

Навчальна археологічна практика. Мета практики – на основі теоретичних знань, навчити студентів застосовувати знання на практиці й дати їм навички у проведенні самостійної роботи по охороні, вивченню та пропаганді пам'яток історії та культури.

Завдання практики: засвоїти та вміти застосувати у робочому процесі та у побуті правила техніки безпеки; характеризувати археологічні пам'ятники району та місцевості, де проходить археологічна практика; простежити формування етапів дослідження археологічного об'єкту; проаналізувати висновки дослідників даного пам'ятника; висвітлити основні досягнення у вивченні об'єкту; розкрити історичне значення даного пам'ятника.

Під час практики студенти вивчають об'єкту досліджень, знайомляться з стратиграфією шарів, отримують уявлення про четвертичну геологію, про сучасні методи польових досліджень, про застосування методів різних наук у археології, про правила фіксації матеріалів, звітною документацією археологічної експедиції минулих років.

Практика починається з лекції про новітні досягнення української та закордонної археології у вивченні того чи іншого періоду України, про наслідки розкопок минулих років тут чи в інших містах на подібних пам'ятках. Потім проводиться розбивка нового розкопу, у процесі якої практиканти знайомляться з основними правилами археологічних робіт взагалі. Велика увага надається при цьому правилам безпеки у польових умовах.

Після зняття верхнього шару ведеться дослідження культурного шару. У ході цих робіт студенти фіксують та визначають будівельні залишки, речовий та кістковий матеріал, складають плани залишків землянок або будівель, поховань, інших комплексів, проводять нівеліровку розкопу, уточнюють стратиграфічне положення різночасових матеріалів, досліджують склад побутових комплексів, що фіксують у записах, фото, схемах. Ведеться камеральна обробка та консервація, шифровка знайдених артефактів, консервація речей для вивчення у лабораторних умовах. Студенти знайомляться з сучасними методами ведення археологічних досліджень, з топографічними методами зйомки плану об'єкта, застосуванням методів геофізичних дисциплін у польових умовах.

Студенти виконують обов'язки лаборанта, самостійно ведуть польовий опис, щоденник, шифровку та класифікацію знахідок. Складена документація є частиною звіту студента з археологічної практики.

По закінченню археологічної практики студент готує звітну документацію: щоденник практики та звіт. Звіт повинен включати характеристику археологічного пам'ятника (історія дослідження, місце його у системі археологічних культур регіону та відповідних районів, головні комплекси, найбільш важливі знахідки та ін.), опис окремих ділянок розкопу (визначення комплексу знахідок), характеристику та загальні висновки по історії краю, план розкопу, польовий опис комплексу, креслення комплексів.

Залік проводиться у вигляді захисту звіту.

Навчальна музейно-архівна практика. Мета практики полягає в надбанні студентами практичного досвіду у галузі архівної та музейної діяльності.

Завдання практики: актуалізація та закріплення на практиці теоретичних знань отриманих студентами при вивченні курсів з «Музеезнавства» та «Архівознавства»; ознайомлення студентів із системою функціонування державних архівів та музейних установ; формування у студентів уявлення про законодавство України в галузі архівної і музейної справи, про права та обов'язки користувача, навичок користування нормативними актами в роботі з документами архівів і музейними фондами; знайомство з документальними комплексами різних діловодно-виробничих систем, з класифікацією документів різних архівних фондів як наукової основи їх організації з метою підвищення ефективності використання в інтересах суспільства; знайомство студентів з системою науково-довідкового апарату до архівних документів і музейних фондів: каталогами, путівниками та ін.; оволодіння уміннями та навичками з методики фондової, експозиційної та науково-просвітньої роботи; формування вміння роботи з історичними джерелами; виховання у студентів дбайливого ставлення до архівних документів та музейних предметів, як до національного надбання.

У ході практики студенти здійснюють практичну роботу з музейними та архівними матеріалами під наглядом фахівців, проводять з пошук, відбір, аналіз й інтерпретацію інформаційних матеріалів.

Під час проходження практики студенти-практиканти повинні: вивчити систему роботи установ, в яких буде проходити практика; працювати не менше 4-х годин кожного робочого дня; вивчити різноманітні форми музейної і архівної роботи; у повному обсязі виконувати розпорядження адміністрації установ та керівників практики; вести облік проведеної роботи у щоденнику проходження практики; по завершенню практики своєчасно оформити та здати звітну документацію з практики з дотриманням усіх вимог і стандартів.

Під час проходження практики в архіві студенти ознайомлюються з історією, організацією, виробничою структурою, плануванням діяльності архівних установ; виконують функціональні обов'язки працівників різних виробничих підрозділів архіву, виконують під керівництвом досвідчених архівістів практичні завдання, пов'язані з каталогізацією документів, комплектуванням та експертизою цінності архівних документів, науково-технічною обробкою, організацією їх обліку, зберіганням та використанням у виробничих умовах; заповнюють бланки замовлень на видачу архівних документів та

аркушу користування архівними документами, складають тематичні та іменні каталожні картки, опис документів архівної справи, оформлюють архівні довідки.

Під час проходження практики в музеї студенти ознайомлюються з історією, організацією, виробничою структурою, плануванням діяльності музейної, виконують функціональні обов'язки працівників різних виробничих підрозділів музею, під керівництвом спеціалістів музею виконують практичні завдання, пов'язані з комплектуванням та експертизою цінності музейних експонатів, науково-технічною обробкою, організацією їх обліку, зберіганням та використанням у експозиціях; складають план та текст екскурсії (оглядової і тематичної), створюють тематико-експозиційний план виставки музею.

Протягом практики студенти ведуть щоденник. На завершальному етапі практики студенти мають підготувати звіт по практиці у відповідності до вимог програми практики. В кінці практики відбувається захист звіту з практики.

Навчальна етнографічна практика. Мета практики полягає у поглибленні та закріпленні теоретичних знань студентів з української етнології, набуття практичних навичок із збирання, комплектування, описування, визначення цінності, зберігання та використання етнографічних матеріалів.

Завдання практики: навчити студентів методиці проведення польової етнографічної роботи; набуття студентами навичок організаторської роботи; зібрати фольклорно-етнографічний матеріал, задокументувати його і ввести у науковий обіг; отримані студентами на практиці навички самостійної роботи повинні стати основою для широкого їх використання під час самостійної трудової діяльності.

Практика розпочинається з ознайомлення студентів з метою, завданнями, етапами етнографічної практики, вимогами до оформлення звітної документації, видається завдання практикантам, узгоджується план проходження практики, проводиться інструктаж з техніки безпеки.

У ході практики студенти знайомляться з історією населеного пункту, де проходить експедиція, з музейними та приватними колекціями, що мають етнографічну цінність; проводять етнографічне опитування, фіксують речові пам'ятки за допомогою фотографування та замальовок; проводять дешифрування матеріалів опитування.

На завершальному етапі студенти оформлюють звітну документацію та захищають звіт.

Виробнича педагогічна практика. Мета практики – оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі майбутньої професії, формування у них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Завдання практики: опанування студентами сучасними технологіями навчання і виховання; формування умінь складати план-конспект уроку, сценарій виховного заходу; сформулювати умінь формулювати триєдину дидактичну мету, розробляти механізм її досягнення, встановлювати рівень досягнення, проводити корекцію знань, цілей та методики навчання; засвоєння умінь використовувати проблемні методи навчання, розвивати історичне мислення в учнів; засвоєння умінь формувати систему наукових понять у учнів середньої школи на уроках історії; вироблення у майбутніх вчителів педагогічних умінь і навичок (планування і проведення уроків різних типів, підготовка наочності, проведення консультацій щодо написання рефератів, організація індивідуальної роботи з учнями, проведення виховних заходів); засвоєння методики формування методологічної культури в учнів на уроках історії; закріплення і вдосконалення умінь аналізувати уроки історії; формування умінь складати психолого-педагогічну характеристику на учня; вдосконалення умінь вести щоденник педагогічних спостережень; засвоєння методики культурно-освітньої роботи з пропаганди історичних та краєзнавчих знань, організації позашкільної роботи;

набуття навичок роботи класного керівника й уміння самостійно вести виховну роботу; формування уміння готувати методичний матеріал; вести методичні дослідження.

У ході практики студенти вивчають системи роботи навчально-виховного закладу, методики і техніки проведення уроку шляхом відвідування й аналізу відвіданих уроків вчителя історії, інших вчителів; різноманітні форми і методи позакласної роботи; беруть участь у виховному процесі; здійснюють дослідження психолого-педагогічної структури особистості учня й оформлюють у вигляді психолого-педагогічної характеристики.

Студент-практикант зобов'язаний кожного робочого дня працювати не менше 6 годин у закладі освіти; протягом перших трьох днів скласти індивідуальний план проходження педагогічної практики і завірити його у групового методиста, закріпитися за певним класом в якості класного керівника і проводити в подальшому в цьому класі уроки; провести не менше 8 залікових уроків у закріпленому класі; відвідати не менше 10 уроків учителів різних предметів; відвідати не менше 5 уроків учителя-предметника; вести методичні дослідження, брати участь у методичних нарадах, відвідати не менше 10 уроків студентів-практикантів.

Під час практики студенти ведуть щоденники психологічних спостережень та особистих роздумів педагогічного характеру. По завершенню практики студенти протягом 3-х днів мають здати всю звітну документацію: індивідуальний план; відомість-характеристику, завірену підписом директора школи і печаткою; педагогічний щоденник; звіт про проходження педагогічної практики, плани-конспекти уроків та психолого-педагогічну характеристику на учня.

Залік проводиться у формі захисту звіту з практики.

Рівень вищої освіти	магістерський
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	Історія
Освітня кваліфікація	Магістр історії та археології

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння, (компетентності, якими повинен оволодіти студент)
1	Виробнича практика (науково-дослідна)	6	Історичний факультет: випускові кафедри, Навчально-наукова лабораторія археологічних досліджень ЗНУ, Навчально-наукова лабораторія історії повсякдення другої половини ХХ століття, Навчально-наукова лабораторія етнографічних досліджень, Навчально-наукова лабораторія модерної історії України та інноваційних освітніх технологій, Запорізьке відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України, Запорізьке обласне товариство дослідників історії і культури Центральної та Східної Європи, Запорізьке наукове товариство імені Якова Новицького	Молодший науковий співробітник (історія)	ІК Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології ЗК 02 Здатність працювати автономно ЗК 03 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово ЗК 05 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності) ЗК 07 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт ЗК 08 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності ЗК 09 Здатність приймати обґрунтовані рішення СК 02 Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і

					соціальних наук СК 03 Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології СК 05 Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти СК 06 Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області СК 11 Здатність до написання аналітичних та публіцистичних гуманітарних текстів, систематизованого викладу та/або обґрунтування результатів дослідницької та проектної діяльності
2	Виробнича практика (педагогічна)	6	Випускові кафедри історичного факультету ЗНУ, заклади загальної середньої освіти, ЗВО I-II ступенів акредитації	Викладач закладів загальної середньої освіти Викладач університетів та закладів вищої освіти	ПК Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології ЗК 02 Здатність працювати автономно ЗК 03 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово ЗК 05 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності) ЗК 07 Здатність оцінювати та

					забезпечувати якість виконуваних робіт ЗК 08 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності ЗК 09 Здатність приймати обґрунтовані рішення СК 05 Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти СК 07 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах
--	--	--	--	--	--

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Мета, завдання та зміст практик відповідають компетентностям та програмним результатам навчання, які визначені спеціальністю 032 Історія та археологія освітньою програмою Історія.

Виробнича практика (науково-дослідна). Мета практики – набуття професійних навичок і вмінь здійснення самостійної науково-дослідної діяльності та закріплення теоретичних знань, одержаних під час навчання.

Завдання практики: збір фактичного матеріалу для якісної підготовки випускної магістерської роботи (оволодіння сучасними методами збирання, аналізу та оброблення наукової інформації); оволодіння сучасною методологією наукового дослідження; закріплення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення освітніх компонентів за магістерською програмою; оволодіння вміннями викладати здобуті результати у вигляді звітів, публікацій, доповідей; формування уявлень про сучасні інформаційні технології наукової інформації; формування навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації науково-дослідної діяльності магістрантів.

У ході практики студенти повинні обрати та обґрунтувати тему магістерської роботи, затвердити її на засіданні кафедри, скласти бібліографію джерел та наукової літератури з теми магістерської роботи; скласти план-проспект кваліфікаційної роботи; взяти участь у науково-дослідній роботі кафедри або лабораторії НДІ (допомога у підготовці до видання збірників наукових праць, підготовці і проведенні наукових конференцій тощо); брати участь у науково-практичних конференціях; написати статтю або тези конференції з по темі магістерської роботи (бажано публікація матеріалів); виконати індивідуального завдання.

Залік передбачає оформлення звіту про проходження науково-дослідної практики і його захист.

Виробнича практика (педагогічна). Мета практики – набуття магістрами досвіду самостійної викладацької роботи, оволодіння методами викладання дисциплін на

відповідному професійному рівні, навичками спілкування з аудиторією майбутніх фахівців з вищою освітою, напрацювання магістрами власної методики навчальної діяльності, поглиблення професійних знань з педагогічної майстерності.

Завдання практики: ознайомлення з основними напрямками роботи Запорізького національного університету як вищого навчального закладу IV рівня акредитації та його підрозділів, у тому числі й історичного факультету, вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, які визначені для проходження практики, закладів загальної середньої освіти; ознайомлення з нормативними документами організації навчального, методичного, виховного і науково-дослідного процесу у закладах освіти; ознайомлення з документами Болонського процесу та концепцією діяльності вищих навчальних закладів по включенню до Європейського простору вищої освіти; знайомство з основними принципами та напрямками роботи викладача вишу, нормативними документами, що їх визначають планування роботи викладача; отримання навичок планування навчальної, навчально-методичної, організаційно-методичної, науково-дослідної та виховної роботи викладача ВНЗ; здійснення аналізу навчального плану відповідного напрямку підготовки фахівців, його методології та змісту; вивчення робочої програми одного з фундаментальних курсів і порядку його складання; набуття навичок планування аудиторної й самостійної учбової роботи студентів, проведення практичних занять зі студентами, організації контролю самостійної роботи; формування навичок оцінювання якості знань студентів, вивчення порядку атестації фахівців; отримання навичок підготовки навчально-методичних матеріалів; отримання практичних навичок з впровадження до навчального процесу сучасних педагогічних технологій; ознайомлення із особливостями навчальної та навчально-методичної діяльності викладача; ознайомлення з принципами, формами і методами виховної роботи зі студентами та учнями.

Головний зміст виробничої асистентської практики полягає у підготовці та залученні студентів-магістрантів до самостійної виробничої діяльності – викладацької роботи у вищих навчальних закладах різного рівня акредитації. Під час практики магістр знайомиться з основними напрямками діяльності викладача вищої школи: навчальною, наукового-методичною, організаційною, науково-дослідною, виховною, методикою навчальної та виховної роботи, формує уявлення про тісний зв'язок навчально-методичної та науково-дослідної роботи, навчальної та виховної роботи у професійній діяльності викладача ЗВО.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час практики здійснюють:

- *від університету*: методисти від кафедр, керівники практики, які відповідають за організацію практики, завідувачі кафедр, які забезпечують проведення практики, заступник декана історичного факультету з навчальної роботи, декан історичного факультету;
- *від бази практики*: керівник практики від бази практики

Види та форми поточного та підсумкового контролю визначаються робочими програмами практик та навчальними планами.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються робочими програмами практик, за пропозиціями випускових кафедр та затверджуються вченою радою факультету.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практик визначаються робочими програмами практик. Підсумки практик підводяться керівниками практики від кафедр на підставі оцінювання роботи студентів на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданнях кафедр, науково-методичної та вченої ради історичного факультету.